

SEYİRDEN YASAKLANMA TEDBİRİ VE UYGULAMADA ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

Av. Hüseyin Alpay KÖSE

Sporda şiddet Dünya genelinde spor organizasyonlarının en önde gelen problemlerinden birisini teşkil etmektedir. Nitekim ülkemizde de spor sahalarında yaşanan şiddet eylemlerinin gittikçe artan boyutlara ulaşması ve durumun statlarda cinayetlere¹ kadar varması ve şehir sokaklarında taraftarların polisle veya diğer takımın taraftarlarıyla adeta bir meydan muharebesini andırır şekilde acımasızca çatışmaları sorunun boyutlarını katlanılmaz hale getirmiştir. Bunun sonucu olarak her ne kadar sporda şiddeti önlemeye ilişkin 5149 sayılı bir yasa bulunsa da, bu yasa yeterli görülmemeye yeni bir yasa hazırlığına gidilerek 6222 Sayılı Sporda Şiddeti ve Düzensizliği Önleme Yasası çıkarılmıştır².

Kanunda özellikle taraftar eylemlerine karşı ciddi yaptırımlar öngörülmüş ve bazı suçlardan 5 yıla kadar hapis cezası verilmesi mümkün kılınmıştır. 5149 sayılı kanunun aksine, uygulayıcılar kanunu uygulama noktasında daha motive olmuşlar ve nitekim bunun ilk sonuçları kanunun çıkmasından kısa bir süre sonra büyük olayların yaşandığı Bursaspor-Beşiktaş maçında görülmüştür³. Çıkan olaylar sonucu 51 taraftarın tutuklanması bir anda spor kamuoyunda şok etkisi yaratmış ve uzun bir süre saha olaylarında ciddi azalma olmuştur. Maalesef, Kanunda Şike ve Teşvik Priminin de suç olarak tanımlanması ve ardından 3 Temmuz 2011 Şike Soruşturmasının gelmesi sonucu Kanun “Şike Kanunu” ismi ile anılmaya başlanmış ve bir süre sonra şike suçunu işleyenlere verilecek cezalarda indirim gidilmesi uygun görülmüş, ancak neden ihtiyaç duyulduğu anlaşılamayacak biçimde taraftarlara verilebilecek cezalarda da ciddi indirim gidilmiş ve cezalar para cezasına ya da ertelenebilecek sınırın altına indirilmiştir⁴. Bu durum Kanunun sporda şiddetle mücadelesini büyük ölçüde ortadan kaldırmıştır.

Ancak, Kanunda özellikle şiddetin en büyük faili olan ve “holigan” olarak adlandırılan, şiddeti amaç edinmiş taraftarlar ile mücadele amacı ile “*Seyirden*

---

¹ BJK İnönü Stadı’nda 22 Kasım 2004 tarihinde oynanan Beşiktaş - Çaykur Rizespor maçı sırasında maçı izlemekte olan Cihat Aktaş isimli taraftar bıçaklanarak öldürülmüştür.

² Resmi Gazete’de yayım tarihi: 14.04.2011.

³ 7 Mayıs 2011 tarihinde Bursaspor taraftarları ile polis arasında ciddi ve geniş çaplı sokak çatışmaları gerçekleşmiş, birçok taraftar ve polis yaralanmış, çıkan olaylar neticesinde Beşiktaş takımı şehre girememiş ve maç tatil edilmek zorunda kalmıştır. Bunun üzerine polis çok sayıda taraftarı gözaltına almış, yapılan sorgulamalar sonucu Türk spor tarihinde bir ilk olarak 51 taraftar tutuklanmıştır.

⁴ 6259 sayılı Sporda Şiddet Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Resmi Gazete’de yayım tarihi: 15.01.2011.

Yasaklanma” tedbir ve cezası da getirilmiştir⁵. Bu maddeye göre, 6222 sayılı Kanundan veya atıfta bulunduğu mevzuattan hüküm giyen herkesin, güvenlik tedbiri olarak, müsabakaları seyretmekten yasaklanması gerekmektedir. Madde içeriğinde seyirden yasaklanma ayrıca tanımlanarak “*Seyirden yasaklanma ibaresinden kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişinin yasaklanması anlaşılır*” denmektedir. Buna ilaveten maddede seyirden yasaklanmanın mahkemece verilmesinin gerekmediği ve savcılıkça soruşturma açıldığı anda savcı tarafından uygulamaya konulacağı da belirtilmektedir⁶. Burada amacın; şiddete karışmış kişinin ivedilikle spor sahalarından ayıklanması olduğu açıkça görülmektedir.

Maalesef bu maddenin uygulanmasında ciddi sıkıntılar ve kafa karışıklıkları bulunmaktadır. Bunun ilk örneği 3 Temmuz şike soruşturmasında yaşanmıştır. Soruşturma başladığı anda Savcılıkça bu konuda bir karar verilmesi gerekirken ancak iddianame hazırlanıp mahkemeye sunulduğu anda, yani soruşturmanın başlamasından yaklaşık 5 ay sonra şüpheliler hakkında seyirden yasaklanma kararı verilmiştir. Ayrıca seyirden yasaklanma, taraftar, futbolcu, antrenör veya yönetici ayırımı yapılmadan bütün şüpheliler hakkında verilmiştir. Madde metni incelendiğinde, gerçekten herhangi bir ayırımı yapılmadan “*Kişinin, bu Kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan ilgili kanunlardaki suçlardan dolayı*” dendiği görülmektedir. Buna karşın, aslında bu tedbirin futbolun izleyenleri pozisyonunda olan kişilere yönelik olduğu Kanunun genel amacından ve maddenin ruhundan anlaşılmaktadır. Nitekim bu durumu değerlendiren Mahkeme tedbiri kaldırmıştır.

Bunun yanı sıra, Kanunun uygulamasında ortaya çıkan bir diğer problem, hakkında bu tedbir uygulanan kişinin takımın maçları sırasında karakola başvurmasına ilişkin düzenlemeden kaynaklanmaktadır. Kanunda bu düzenlemenin yeterli olmaması nedeni ile bir uygulama yönetmeliği⁷ çıkarılmış, ancak bu husus yine de kafa karışıklığına yol açmaya devam etmiştir.

Bunun en somut örneği; kamuoyunu dikkatinin yeniden sporda şiddet konusuna yoğunlaşmasına neden olan ve şiddetin sadece futbolda olmadığını gösteren Beşiktaş – Galatasaray tekerlekli basketbol maçı sırasında yaşanan olaylardır. 9 Aralık 2012’de oynanan maç sırasında –sahada bir gerginlik olamamasına rağmen- seyirciler arasında arbede yaşanmış, engelli sporcuları zor durumda bırakan şiddet olayları meydana gelmiş ve polisin kapalı ortamda biber gazı kullanmak zorunda kalması ile dünya medyasına yansıyan kötü görüntüler ortaya çıkmıştır⁸. Bunun üzerine polis 16 taraftarı olaylara karıştıkları gerekçesi ile gözaltına almış ve savcılık tarafından bu

⁵ 6222 sayılı Kanun madde 18.

⁶ 6222 sayılı Kanun madde 18 (3).

⁷ Sporda Şiddetin Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulamasına İlişkin Yönetmelik.

⁸ <http://www.hurriyet.com.tr/spor/basketbol/22114374.asp>.

kişiler için –doğru olarak- seyirden yasaklanma kararı verilmiştir. Ancak olay dava aşamasına geldiğinde, bir kısım sanıkların vekilleri mahkemeye “*müvekkillerinin Galatasaray takımı taraftarı olduğu, Galatasaray takımının sporun 14 dalında mücadele ettiğini, seyirden yasaklanma gereği müvekkillerinin her maçta imza atmalarının gerektiği, bunun anlamın neredeyse her gün karakola gitmek olduğunu*” belirterek, bu yasağın kaldırılmasını talep etmiştir. Mahkeme ise talepleri haklı bularak yalnız talep edilen kişilerin değil, sanıkların tamamının cezasını kaldırmıştır.

Burada öncelikle seyirden yasaklanmanın tanımı ile bu tedbirin uygulanması hususundaki yöntemlerin birbirinden ayrılması gerekmektedir. Zira uygulamada seyirden yasaklanma halinin sadece ilgili takımın maçları sırasında imza verileceğine ilişkin kural nedeniyle sanki sadece o maçlar sırasında etkili olacağı şeklinde bir yanlış kanaat hakimdir. **Seyirden yasaklanmanın anlamı; hakkında bu tedbir uygulanan kişinin hiçbir spor müsabakasını veya antrenmanını izleyememesi ve bu amaçla statlara ya da antrenman sahalarına asla girememesidir.**

Hakkında seyirden yasaklanma tedbiri verilen kişinin karakola başvurma zorunluluğu konusuna gelinecek olursa; öncelikle açıklığa kavuşturulması gereken husus, bu kişinin hangi takımın, hangi maçlarında karakola başvurması gerektiğidir. Aslına bakılırsa uygulamada imza atma zorunluluğu olarak geçmesine karşın Kanun metninde bu zorunluluk “*bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür*”⁹ şeklinde geçmekte olduğundan, kanunen imza atma gibi bir yükümlülüğün bulunduğu da söylenemez. Yukarıda değinilen, bir kulübün birden çok dalda mücadele eden birden çok takımı olması halinde takımın her maçında karakola gitmesi gerekip gerekmediği konusunda ise, Kanun metninde açık bir hüküm olduğu rahatlıkla görülmektedir. Kanun, “*spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün*”¹⁰ karakola gitmesi gerektiğini belirtmektedir. Kanun koyucu burada iki kriter getirmektedir. Birinci kriter, yasaklanma kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan takım kriteridir. Yani karakola gidilecek maçı oynayan takımın, yasaklanma fiilinin işlendiği müsabakanın taraflarından biri olması gerekmektedir. İkinci kriter ise müsabakanın tarafı olan takımın hangi maçında karakola gidilmesi gerektiğini tanımlayarak; “*taraftarı olduğu takım*”ı işaret etmektedir. Buradan açıkça anlaşıldığı üzere seyirden yasaklanan kişi sadece bir takımın oynadığı maçlarda karakola gitmelidir. Söz gelimi Galatasaray – Beşiktaş

⁹ 6222 sayılı Kanun madde 18, 8.fıkra: “*Bu madde hükümlerine göre spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür.*”

¹⁰ 6222 sayılı Kanun madde 18, 8.fıkra.

tekerlekli basketbol maçında seyirden yasaklanan bir taraftar, sadece maçı izlerken taraftarı olduğu tekerlekli basketbol takımının maçları sırasında karakola gitmek zorundadır. Yani; söz gelimi Beşiktaş Tekerlekli Basketbol Takımı taraftarı olan bir kişi bu takımın maçında olay çıkararak seyirden yasaklandığından sadece Beşiktaş Tekerlekli Basketbol Takımının maçında karakola başvuracak ancak Beşiktaş Futbol Takımının maçında veya Beşiktaş kulübünün her hangi başka bir takımının maçında karakola gitmesi kesinlikle gerekmeyecektir.

Ancak, yine tekrar etmek gerekirse, bu kişilerin, kendi takımlarının maçları sırasında karakola gideceklerse de, diğer hiçbir takımın spor müsabakasını izlemek amacı ile spor sahalarına gidemeyecekleri aşikârdır. Burada bu kişilerin sahalara girmemesinin sağlanması için çıkarılan yönetmelikle emniyet, TFF ve ilgili takımlara bazı yükümlülükler ve imkanlar getirilmeye çalışılmaktadır¹¹.

Burada, gündemde olduğundan, bir sporcu hakkında seyirden yasaklanma tedbirinin verilip verilemeyeceği, verilirse bu sporcunun mesleki faaliyeti olan müsabaka ve antrenmana çıkmak amacı ile spor sahasına girip girmeyeceği hususunun da tartışmalı olduğu belirtilmelidir. Bu bağlamda, bakılması gereken husus, Kanunun amacının ne olduğudur. Kanun koyucu bu Kanun ve bu madde ile şiddete yol açan kişilerin bir süre spor sahalarından uzak kalmasını istemiştir. Ancak madde başlığından da açıkça anlaşılacağı üzere, yasaklanan konu "seyir"dir¹². Yani kişinin spor müsabakası ya da antrenmanını seyretmesi yasaklanmaktadır. Fakat sporcular hiç tartışmasız olarak spor müsabakalarını icra etmektedirler. Dolayısı ile, bir sporcu hakkında bu tedbir verilmiş olsa dahi tedbir sadece o sporcu müsabakaları ya da antrenmanları seyretme amacı ile spor alanlarına girmek istediği takdirde onun hakkında uygulanabilecektir.

Uygulaması Kanunun yeniliğinden dolayı sık olmayan seyirden yasaklanma tedbiri uygulanırken mutlaka bazı aksaklıklar ve yanlışlıklara rastlanacaktır. Uygulamada Kanunun amacı dikkate alınmalı ve şiddete karşı çıkan kişilerin spor sahalarından uzak tutulması için getirilmiş bulunan ve gerekli olan bu tedbir hassasiyetle icra edilmelidir.

---

¹¹ Sporda Şiddetin Ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulamasına İlişkin Yönetmelik.

¹² 6222 sayılı Kanun madde 18.